

Program

Policy

Plan

» Riktlinjer

Regler

Riktlinjer Lex Sarah

Beslutad av socialnämnden
22 juni 2011, § 85. Dnr SN11/0072

Dokumenttyp: Riktlinjer

Dokumentet gäller för: Socialnämnden

Diarienummer: SN11/0072

Reviderad: SN 2012 § 145

Giltighetstid: Till dess att nytt beslut tas

Tidpunkt för aktualitetsprövning: 1 gång per månad

Dokumentansvarig: Utvecklingsledare SSO

Andra tillhörande dokument: Rutin Lex Sarah 14 kap 2-7 §§ Socialtjänstlagen

Riktlinjer Lex Sarah 14 kap 2-7 §§ Socialtjänstlagen

Rapporteringsplikt

Rapporteringsplikten gäller både kommunal och enskild verksamhet. Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om missförhållanden eller en påtaglig risk för missförhållanden, som rör den som får, **eller kan komma ifråga för**, insatser inom verksamheten. Viktigt att observera är att rapporteringsskyldigheten alltså inte bara omfattar de individer som är aktuella inom socialförvaltningens verksamheter utan även de som skulle kunna vara eller borde vara det.

Den som är skyldig att rapportera bör inte vara anonym. De som omfattas av rapporteringsskyldigheten är de som är yrkesverksamma inom socialtjänsten. Med yrkesverksamma avses anställda, uppdragstagare, praktikanter, deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program och andra som får ersättning utöver kostnadsersättning för sina insatser. Att avstå från att anmäla missförhållanden bör ses som att man inte fullgör sina plikter och skyldigheter som anställd.

Att tänka på i detta sammanhang är att t ex kontaktpersoner enligt SoL har rapporteringsplikt enligt Lex Sarah då de fullgör socialnämndens uppdrag. Det är viktigt att den handläggare på Socialförvaltningen som fattat beslut om och tillsatt kontaktpersonen har informerat vederbörande om detta. Information ska lämnas muntligt och skriftligt när uppdraget påbörjas och upprepas årligen.

Varifrån kan uppgifterna om missförhållande komma?

1. Personalen m.fl. se ovan
2. Den enskilde själv
3. Någon annan berättar – t ex anhöriga, god man, personal inom hälso- och sjukvården.

Lex Sarah rör missförhållanden i samband med sociala insatser

Sociala insatser är alla insatser som gör att den enskilde klarar sitt dagliga liv, t ex hjälp med personlig hygien, hjälp med kommunikation, hjälp med sociala kontakter, hjälp med mathållning, hjälp med aktiviteter och hjälp med att sköta ett hem. Lex Sarah rör hela kedjan från aktualisering, via utredning till insats.

Vad är missförhållanden?

Missförhållanden inom socialtjänstens ansvarsområde och arbetsuppgifter avser såväl *aktiva handlingar* som *försummelser* som innebär eller inneburit ett hot mot eller medfört konsekvenser för enskildas liv, personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

Missförhållanden

Med missförhållanden avses *övergrepp*, *brister i utförande* och *brister i bemötande* i omsorgerna.

Övergrepp

- Fysiska (t ex. slag, nypningar och hårda tag)
- Psykiska (t ex. hot, bestraffningar, trakasserier, skrämelse och kränkningar)
- Sexuella (att tvingas till sexuella handlingar mot sin vilja)
- Ekonomiska (t ex. stöld av pengar eller ägodelar, utpressning och förskingring)

Brister vid sociala insatser

Brister vid utförandet av de sociala insatserna uppstår när de utförs på ett undermåligt eller felaktigt sätt, eller om man underlåter att utföra dem, så att den enskilde inte får den hjälp och det stöd han eller hon behöver för att klara sitt dagliga liv.

Brister i bemötande

Det som klart avviker från grundläggande krav på respekt för självbestämmande, integritet, trygghet och värdighet är en brist i bemötandet och ska rapporteras.

Rapport

Rapport bör upprättas när det finns en grundad anledning att anta att det föreligger missförhållanden eller risk för missförhållanden. Det är när en enskild person har drabbats eller riskeras att drabbas av missförhållanden eller brister som rapport ska upprättas. Brister som inte direkt drabbar enskild rapporteras och utreds på annat sätt. När Lex Sarah-rapport upprättas ska en anteckning i berörd individs akt göras om detta.

De som har skyldighet att rapportera behöver inte göra några överväganden om allvarligheten i missförhållandet, det blir en sak att utreda för den som bedriver verksamheten. Dock begränsas omfattningen av rapporteringsskyldigheten av att det ska finnas en klar och konkret risk för missförhållande när rapportering ska göras.

Att lämna uppgifter av vikt för att komma tillrätta med missförhållanden eller risker för missförhållanden och därigenom höja kvaliteten i verksamheterna ska anses ingå i det normala arbetet för socialnämnden och dess tjänstemän.

Information till socialnämnden

Förvaltningschef informerar arbetsutskott och socialnämnd om rapport, utredning och beslut samt om vilka åtgärder som är vidtagna och planerade.

Anmälan till Socialstyrelsen

Socialnämnden ska anmäla alla allvarliga missförhållanden till Socialstyrelsen, vare sig de är avhjälpna eller ej. Alla rapporter till Socialstyrelsen går genom förvaltningschefen.

Lex Sarah hos externa utförare

Socialförvaltningen placerar emellanåt enskilda individer hos externa utförare enligt SoL, t ex HVB-hem, sysselsättningsverksamheter, öppenvård eller annat. De externa utförarna ska ha egna rutiner för rapportering och utredning enligt Lex Sarah, och de ska även vidta de åtgärder som behövs för att bristerna och/eller missförhållandena ska avhjälpas och inte återupprepas. Den externa utföraren ska rapportera till den som fattat beslutet om insats att rapport enligt Lex Sarah upprättats, vilka åtgärder som vidtagits samt när utredningen är avslutad och med vilka långsiktiga åtgärder.

Socialnämnden ska informeras om rapport, utredning och åtgärder. Alla rapporter och utredningar enligt Lex Sarah som kommer från externa utförare ska rapporteras till arbetsutskottet och Socialnämnden via förvaltningschef.

Brister hos andra huvudmän

Den som får kännedom om missförhållanden eller brister i insatser som utförs av annan huvudman, eller ligger under annan nämnd kan påtala för berörd verksamhet att en rapport enligt Lex Sarah bör upprättas. Man kan inte utreda eller rapportera missförhållanden som inte berör den egna nämndens verksamhet.